

EDİTÖRDEN

Değerli Okuyucular!

Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisinin (SÜSBD) Ocak-Haziran 2020 dönemi 7. sayısını, Eğitim, Edebiyat, İlahiyat, Sosyoloji, Psikoloji, Ekonomi, İktisat, Coğrafya, Medya, Sinema, Yönetim Bilimleri, Arap Dili, Spor ve Sağlık alanlarına dair birbirinden değerli on beş makale ile çıkarmış olmanın, akademisyen ve okuyucularla buluşmanın heyecan ve mutluluğunu yaşamaktayız. Öncelikli olarak tüm yazarlarımıza teşekkür ediyorum.

Geçen sayımızda bilimsel akademik kitap değerlendirmelerine ilişkin *Kitap Kritiği Formu*'ndan dergimize akademik kitap kritiği göndermek isteyen yazarların kitap kritiği yaparken nelere dikkat etmeleri gerektiği konusunda bir takım temel ilkelerden kısaca söz etmiştik. Bu sayımızda ise makale başlığının önem ve ehemmiyeti nedir? bir makale başlığı nasıl seçilir, makale başlığı nasıl oluşur? yahut nasıl olmalıdır? soruları çerçevesinde özlü bir şekilde makale başlığından söz etmek istiyorum. Her şeyden evvel makale başlığı, makalenin en önemli organı, bölümü, özü, yüzü, aynası daha doğrusu etiketi, kimliği ve vitrinidir, makale dünyasına kendisiyle girilen bir anahtar veya bir kapıdır. Makale, kuşkusuz başlığıyla görücüye çıkar, onunla tanınır, onunla bilinir. Hatta yazarı akademik ve okur dünyasına taşıyan tanıtan yegâne söz birimidir. İnsan organizmasında baş ve yüzün ehemmiyeti ne ise makalede başlığın önemi de o derecedir. Okurun makaleyle ilk tanışıklığı, ilk iletişimi başlıkla olur, makaleye dair okur zihninde canlanan ilk imaj da aslında yine bu başlık sayesinde. Dünyada milyonlarca yayın arasından arama motorlarında seçim ölçütü, yine makalenin başlığıdır. Makalenin en çok okunan kısmıdır başlık. Okur, veri tabanlarında veya araştırmaların referans bölümlerinde arama yaparken, birtakım makale başlıkları ile karşılaşır. Çoğu zaman, makalenin hangi konu hakkında olabileceğine ve aradığı konu ile ilgili olup olmadığına bu başlıklar sayesinde karar verir. Makale başlığı, tüm makalenin özü, cevheri hülasesi ve vitrini olduğundan dolayı seçilen başlık, bu başlığı oluşturan kelime ve kav-

ramlar makalenin iç dünyasını, muhtevasını bir ayna gibi yansıtır olmalı, içerisinde nelerin olabileceğini söz gelimi konusunu, amacını, hipotezini, problematiğini, metodunu hatta bulgu ve sonuçlarını refere eder nitelikte bir gösterge olmalıdır. Bunun yanı sıra başlık, makalenin evren alanına nelerin dâhil olmadığını da hatırlatmalıdır okura. Çalışmanın başlığı yeterince içeriğini açıklayamazsa muhtemelen makale okunmamış olarak kalacaktır. Dolayısıyla başlık/isim, geleneğimizde varlıkları adlandırma, tanımlama ve sınıflandırmada dile getirildiği gibi “*efradına cami ağyarına mani*” olmalıdır. Başlığın ilgi çekici olması ve merak uyandırması önemli olmakla birlikte makalenin muhtevasından uzak, okuru yanıltan özel ve genel başlıklardan kaçınılmalıdır. Söz gelimi *Kanathlı Canlılar* başlıklı bir makalenin muhtevasında ya da bir bölümünde kanatsız canlılardan; bu başlık altında kanatlıların sadece bir kısmından ya da bir türünden söz edilmesi “*efradına cami ağyarına mani*” başlıklı bir makale olma özelliğine gölge düşüreceği gibi, kuşkusuz beraberinde makale kurgusunda da sorunlara yol açacaktır. O bakımdan hakemler yahut editörler tarafından bu türden kurgusal sorunlardan reddedilen yahut başlığı değiştirilen makalelerin azımsanmayacak oranda olmadığını unutmayalım. Aslında bir sonuçtur, mevcut ve var olan bir şeyi isimlendirmedir, tıpkı doğan çocuğa isim koyma gibi bir şeydir makale başlığı. O nedenle başlık mı öncedir makale mi? ya da başlık mı makaleye tabidir yoksa makale mi başlığa tabidir? sorusunun cevabı hiç kuşkusuz başlığın makalenin varlık bulmasından neşet eden bir adlandırma olduğu göz ardı edilmemelidir. Başlığa göre makale oluşmaz, makale oluştuktan sonra araştırmanın konusu, amacı, hipotezi, verileri, bulguları ve sonucuna göre başlık varlık bulur. Geleneğimizde “*isim müsammaya*” ya da “*ilim maluma tabi*” sözlerinde olduğu gibi makalenin ismi de müsemmasına yani makalenin muhtevasına göre şekillenmelidir.

Şekil bakımından makale başlığı özelliklerine gelince, seçilen başlık, makalenin içeriğinde okuyucunun ne bulacağını net bir şekilde ifade etmelidir. Yazının içeriğini kısa, öz, açık ve yeterli ölçüde yansıtacak nitelikte odak kelimelerden oluşmalı, büyük harflerle ve koyu yazılmalı, başlıklarda kelime sayısının her ne kadar azami 12, 15 veya 35 ‘e kadar çıkarılabileceği araştırmalarda belirtil-

miş olsa da bu çapta aşırı uzun başlıkların okura çekici gelmediğini, onu ittiğini, adeta bir labirent gibi okurun makalenin iç dünyasına girmesine engel olduğunu, makalenin indirilme oranını azalttığını ve tercih edilmediğini unutmayalım. O nedenle başlıklandırmada marifet icazdır yani az kelime ile çok şey söyleyebilme daha doğrusu makalenin muhtevasını yansıtabilmedir. Aynı şekilde iyi bir başlıkta ironi, kelime oyunu, eğlendirici tema, mizah, edebî ve kültürel göndermeler ve kısaltmalar söz konusu olmaz. Bu tip başlıkları kullanan makaleler belki ilk etapta daha çekici veya daha fazla indirilebilir olsa da daha az etkiye sahip olduğu göz ardı edilmemelidir. Türüne göre, makale bildirim (declarative titles) içerikli, tasvirî (descriptive titles), soru (interrogative titles) ve karma başlıklı olabilir. Ancak bildirim cümleli, tam cümleli yahut soru cümleli başlıklı makaleler, bunlar tercih edilen başlık türleri değildir. Bu tür niteliklerde hazırlanmış bir makale başlığının çalışmanın okunma, bir dergide yayınlanma ve alıntılanma hatta indirilme şansını doğrudan etkilediğinde bir kuşku yoktur. Bununla birlikte, Batı literatüründe en çok atıf alan makalelerin ve Türk akademisinde en çok kullanılan başlığın tasvirî başlıklı makaleler olduğu da dikkatlerden kaçmamaktadır.¹

Dergimizin bu sayısında makale başlığının önem ve ehemmiyeti nedir? bir makale başlığı nasıl seçilir, makale başlığı nasıl oluşur? yahut nasıl olmalıdır? soruları çerçevesinde başlığın genel ilkelerinden kısaca söz ettikten sonra bu arada teşekkürü de unutmamak gerekir. Ülkemizin çeşitli üniversitelerinden makaleleriyle bilim dünyasına ve dergimize katkıda bulunan yazarlara, kıymetli zamanlarını ayırarak makaleleri değerlendirme külfetine katlanan sayı hakemlerine, redaktörlere, derginin basımına katkı sağlayan Basın Yayın Müdürlüğü çalışanlarına, bhusus Dergipark sistemi üzerinden işlemlerin yürütülmesi ve makalelerin dizgi/ basım formatına sokulmasında emeği geçen editörlerimiz Dr. Öğr. Üyesi Doğan FIRINCI'ya, Dr. Öğr. Üyesi Pınar KARAMAN'a ve Dr. Tuğrul YUMAK'a teşekkür ediyorum.

Bir dahaki sayıda buluşmak dileğiyle...

Doç. Dr. Emrah DİNDİ
Baş Editör

¹ Şahru PİLTEN UFUK, "Akademik Makale Başlıklarının Dil Bilimsel Analizi", *Türkbi-
lig Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 2017, Cilt: 34, s. 105-116.